

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentoinnin apuväline eikä sillä ole oikeudellista vaikutusta. Unionin toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä. Säädösten todistusvoimaiset versiot on johdanto-osineen julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja ne ovat saatavana EUR-Lexissä. Näihin virallisiin teksteihin pääsee suoraan tästä asiakirjasta siihen upotettujen linkkien kautta.

**► B EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2016/1919,
annettu 26 päivänä lokakuuta 2016,
oikeusavusta rikosoikeudellisissa menettelyissä epäillyille ja syytetyille henkilöille ja eurooppalaista
pidätysmääräystä koskevista menettelyissä etsityille henkilöille
(EUVL L 297, 4.11.2016, s. 1)**

Oikaistu:

► C1 Oikaisu, EUVL L 91, 5.4.2017, s. 40 (2016/1919)

▼B**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI
(EU) 2016/1919,****annettu 26 päivänä lokakuuta 2016,****oikeusavusta rikosoikeudellisissa menettelyissä epäillyille ja syytetyille henkilöille ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä etsityille henkilöille***1 artikla***Kohde**

1. Tässä direktiivissä vahvistetaan yhteiset vähimmäissäännöt, jotka koskevat seuraavien henkilöiden oikeutta oikeusapuun:

- a) rikosoikeudellisissa menettelyissä epäilty ja syytetty henkilöt; ja
- b) puitepäätöksen 2002/584/YOS mukaisten menettelyjen, jäljempänä 'eurooppalaista pidätysmääräystä koskevat menettelyt', kohteena olevat henkilöt, jäljempänä 'etsityt henkilöt'.

2. Tämä direktiivi täydentää direktiivejä 2013/48/EU ja (EU) 2016/800. Minkään tässä direktiivissä ei saa tulkita rajoittavan kyseisissä direktiiveissä säädettyjä oikeuksia.

*2 artikla***Soveltamisala**

1. Tätä direktiiviä sovelletaan rikosoikeudellisissa menettelyissä epäiltyihin ja syytettyihin henkilöihin, joilla on oikeus käyttää avustajaa direktiivin 2013/48/EU mukaisesti ja;

- a) jotka ovat menettäneet vapautensa;
- b) joiden on unionin tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti käytettävä avustajan apua; tai
- c) joiden on oltava tai jotka saavat olla läsnä jonkin tutkintatoimen tai todisteiden keräämistöimen aikana, joihin kuuluvat ainakin seuraavat:
 - i) ryhmätunnistukset;
 - ii) vastakkainkuulustelut;
 - iii) rikospaikan rekonstruoinnit.

2. Direktiiviä sovelletaan myös etsittyihin henkilöihin, jotka on pidätetty täytäntöönpanojäsenvaltiossa ja joilla on oikeus käyttää avustajaa direktiivin 2013/48/EU mukaisesti.

3. Tätä direktiiviä sovelletaan myös 1 kohdassa säädetyin edellytyksin henkilöihin, jotka eivät aluksi olleet epäiltyjä tai syytettyjä henkilöitä, mutta joista poliisin tai muun lainvalvontaviranomaisen suorittaman kuulustelun aikana tulee epäiltyjä tai syytettyjä henkilöitä.

▼B

4. Kun on kyse vähäisistä rikkomuksista ja
- a) jos jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään, että jokin muu viranomainen kuin tuomioistuin, jolla on toimivalta rikosasioissa, määrää rangaistuksen, ja tällaisen rangaistuksen määräämisestä on mahdollista valittaa tällaiseen tuomioistuimeen tai saattaa se tällaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi; tai
- b) jos rangaistukseksi ei voida määrätä vapaudenmenetystä,

tätä direktiiviä sovelletaan ainoastaan menettelyihin tuomioistuimessa, jolla on toimivalta rikosasioissa, sanotun kuitenkin rajoittamatta oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Direktiiviä sovelletaan joka tapauksessa, kun tutkintavankeutta koskeva päätös tehdään, ja tutkintavankeuden aikana menettelyjen missä tahansa vaiheessa siihen asti kun menettely on saatu päätökseen.

*3 artikla***Määritelmä**

Tässä direktiivissä 'oikeusavulla' tarkoitetaan jäsenvaltion rahoittamaa avustajan antamaa apua, jolla mahdollistetaan se, että oikeutta avustajaan voidaan käyttää.

*4 artikla***Oikeusapu rikosoikeudellisissa menettelyissä**

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että epäillyillä ja syytetyillä henkilöillä, jotka eivät pysty itse maksamaan avustajan avusta, on oikeus saada oikeusapua, jos oikeuden toteutuminen sitä edellyttää.
2. Jäsenvaltiot voivat soveltaa tarveharkintaa, aiheellisuusharkintaa tai molempia sen arvioimiseksi, onko oikeusapua annettava 1 kohdan mukaisesti.
3. Kun jäsenvaltio soveltavaa tarveharkintaa arvioidakseen asianomaisessa jäsenvaltiossa sovellettavien kriteerien mukaisesti, pystyvätkö epäillyt tai syytetyt henkilöt maksamaan itse avustajan avusta, sen on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat ja objektiiviset tekijät, kuten asianomaisen henkilön tulot, varallisuus ja perhetilanne, avustajan avusta aiheutuvat kustannukset sekä elintaso asianomaisessa jäsenvaltiossa.
4. Kun jäsenvaltiot soveltavat aiheellisuusharkintaa sen arvioimiseksi, edellyttääkö oikeuden toteutuminen oikeusavun antamista, niiden on otettava huomioon rikoksen vakavuus, tapauksen monimutkaisuus ja siitä mahdollisesti määrättävän seuraamuksen ankaruus. Oikeusavun antaminen katsotaan joka tapauksessa aiheelliseksi seuraavissa tilanteissa:
- a) silloin, kun epäilty tai syytetty henkilö saatetaan toimivaltaisen tuomioistuimen tai tuomarin tutkittavaksi tutkintavankeudesta päättämiseksi missä tahansa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvassa menettelyn vaiheessa; ja

▼B

b) tutkintavankeuden aikana.

5. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että oikeusapua annetaan ilman aiheutonta viivästystä ja viimeistään ennen poliisin, toisen lainvalvontaviranomaisen tai oikeusviranomaisen suorittamia kuulusteluja tai ennen 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen tutkintatoimien tai todisteiden keräämistoimien toteuttamista.

6. Oikeusapua annetaan ainoastaan niitä rikosoikeudellisia menettelyjä varten, joissa asianomainen henkilö on rikoksesta epäiltyinä tai syytettynä.

*5 artikla***Oikeusapu eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä**

1. Täytäntöönpanojäsenvaltion on huolehdittava siitä, että eurooppalaista pidätysmääräystä koskevassa menettelyssä etsityllä henkilöllä on oikeus oikeusapuun siitä lähtien, kun hänet pidätetään pidätysmääräyksen nojalla siihen asti kun hänet luovutetaan tai siihen asti kun luovuttamatta jättämistä koskeva päätös saa lainvoiman.

2. Pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion on huolehdittava siitä, että etsityillä henkilöillä, jotka ovat eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien menettelyjen kohteena rikossyytteesen asettamista varten ja jotka käyttävät direktiivin 2013/48/EU 10 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaista oikeuttaan nimetä avustaja pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa avustamaan täytäntöönpanojäsenvaltion avustajaa, on oikeus saada oikeusapua pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa tällaisissa menettelyissä, jotka toteutetaan täytäntöönpanojäsenvaltiossa, jos oikeusapu on tarpeen, jotta asianomainen voisi tehokkaasti käyttää oikeutta saattaa asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua oikeutta oikeusapuun voidaan arvioida tarveharkinnan perusteella 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti soveltuvin osin.

*6 artikla***Oikeusavun antamista koskevat päätökset**

1. Riippumattoman toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätökset oikeusavun antamisesta tai antamatta jättämisestä ja avustajien nimeämisestä ilman aiheutonta viivästystä. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseiset viranomaiset tekevät päätöksensä asianmukaista huolellisuutta noudattaen ja kunnioittaen oikeutta puolustukseen.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että epäillyille, syytetyille henkilöille sekä etsityille henkilöille ilmoitetaan kirjallisesti, jos heidän oikeusapuhakemuksensa on hylätty kokonaan tai osittain.

*7 artikla***Oikeusapupalvelujen laatu ja koulutus**

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimet, myös rahoituksen osalta, sen varmistamiseksi, että

a) käytettävissä on tehokas ja riittävän laadukas oikeusapujärjestelmä;
ja

▼B

b) oikeusapupalvelut ovat riittävän laadukkaita menettelyjen oikeudenmukaisuuden takaamiseksi, kunnioittaen asianmukaisesti oikeudellisten ammattinharjoittajien riippumattomuutta.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että rikosoikeudellisissa menettelyissä ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskeissa menettelyissä annettavaa oikeusapua koskevien päätösten tekemiseen osallistuvalla henkilöstölle annetaan asianmukaista koulutusta.

3. Jäsenvaltioiden on oikeudellisten ammattinharjoittajien riippumattomuutta ja avustajien koulutuksesta vastaavien tahojen roolia asianmukaisesti kunnioittaen toteutettava tarvittavia toimenpiteitä, joilla edistetään riittävän koulutuksen antamista oikeusapupalveluja tarjoaville avustajille.

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että epäillyillä, syytetyillä henkilöillä ja etsityillä henkilöillä on pyynnöstään oikeus siihen, että heille nimetty oikeusapupalveluja tarjoava avustaja vaihdetaan toiseen, jos tämä on perusteltua erityisistä olosuhteista johtuvista syistä.

*8 artikla***Oikeussuojakeinot**

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että epäillyillä, syytetyillä henkilöillä ja etsityillä henkilöillä on kansallisen lainsäädännön nojalla käytössään tehokkaat oikeussuojakeinot tilanteissa, joissa heidän tämän direktiivin mukaisia oikeuksiaan loukataan.

*9 artikla***Haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt**

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että haavoittuvassa asemassa olevien epäiltyjen, syytettyjen henkilöiden ja etsittyjen henkilöiden erityistarpeet otetaan huomioon tätä direktiiviä täytäntöön pantaessa.

*10 artikla***Tietojen ja kertomuksen toimittaminen**

1. Jäsenvaltioiden on viimeistään ►**C1** 5 päivänä toukokuuta ◀ 2021 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi toimitettava komissiolle saatavilla olevat tiedot, joista ilmenee, miten tässä direktiivissä vahvistetut oikeudet on pantu täytäntöön.

2. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään ►**C1** 5 päivänä toukokuuta ◀ 2022 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta. Kertomuksessa komissio arvioi direktiivin täytäntöönpanoa ja sitä, miten oikeus oikeusapuun rikosoikeudellisissa menettelyissä ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskeissa menettelyissä on toteutunut.

▼B*11 artikla***Suojan tason säilyttäminen**

Tämän direktiivin säännösten ei ole katsottava rajoittavan perusoikeuskirjassa, Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tai muissa asiaa koskevissa kansainvälisen oikeuden määräyksissä tai minkään jäsenvaltion oikeudessa turvattuja oikeuksia tai menettelyllisiä takeita eikä poikkeavan niistä, jos nämä tarjoavat tätä direktiiviä korkeatasoisemman suojan.

*12 artikla***Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä**

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään ►C1 5 päivänä toukokuuta ◄ 2019. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina tiedoksi komissiolle.

*13 artikla***Voimaantulo**

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

*14 artikla***Osoitus**

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille perussopimusten mukaisesti.